

EDUSKUNNAN VASTAUS 183/2008 vp

Hallituksen esitys laiksi elintarvikelain muuttamisesta

Asia

Hallitus on antanut eduskunnalle esityksensä laiksi elintarvikelain muuttamisesta (HE 108/2008 vp).

Valiokuntakäsittely

Maa- ja metsätalousvaliokunta on antanut asiaa mietinnön (MmVM 11/2008 vp).

Päätös

Eduskunta on hyväksynyt seuraavan lain:

Laki

elintarvikelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 13 päivänä tammikuuta 2006 annetun elintarvikelain (23/2006) 3 §:n 1 momentin 12 ja 13 kohta, 8 §:n 2 momentti, 10 ja 14 §, 15 §:n 1 momentti, 27 ja 28 § sekä 75 §:n 1 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 8 §:n 2 momentti laissa 989/2007 ja 10, 14, 27 ja 28 § osaksi viimeksi mainitussa laissa,

lisätään 3 §:n 1 momenttiin uusi 14 ja 15 kohta, 6 §:ään uusi 18 a kohta, 9 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi viimeksi mainitussa laissa, uusi 4 momentti, lakiin uusi 14 a, 27 a, 28 a ja 40 a §, 42 §:ään uusi 4 momentti, jolloin nykyinen 4 momentti siirtyy 5 momentiksi, lakiin uusi 43 a § sekä 78 §:ään uusi 2 momentti, jolloin nykyinen 2 momentti siirtyy 3 momentiksi, seuraavasti:

3 §

Euroopan yhteisön lainsäädäntö

Tätä lakia sovelletaan myös seuraavien elintarvikkeita ja elintarvikevalvontaa koskevien Euroopan yhteisön säädösten ja niiden nojalla annettujen säädösten täytäntöönpanoon, sikäli kuin niiden täytäntöönpanosta ei säädetä muun lain nojalla:

12) salmonellan ja muiden tiettyjen elintarvikkeiden kautta tarttuvien tiettyjen zoonosien aiheuttajien valvonnasta annettu Euroopan par-

lamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 2160/2003;

13) torjunta-ainejäämien enimmäismääristä kasvi- ja eläinperäisissä elintarvikkeissa ja rehuissa tai niiden pinnalla sekä neuvoston direktiivin 91/414/ETY muuttamisesta annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 396/2005;

14) elintarvikkeita koskevista ravitsemus- ja terveysväitteistä annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1924/2006, jäljempänä väiteasetus;

15) vitamiinien, kivennäisaineiden ja eräiden muiden aineiden lisäämisestä elintarvikkeisiin

annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1925/2006, jäljempänä täydentämisasetus.

6 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

18 a) *liikkuvalla elintarvikehuoneistolla* yleisen elintarvikehygieniasetuksen liitteen II luvussa III tarkoitettua siirrettävää tai väliaikaista tilaa kuten esimerkiksi liikkuvaa kioskia, myyntiautoa, teltakatosta, kojua tai muuta liikkuvaa laitetta;

8 §

Eräitä elintarvikkeita koskevat vaatimukset

Elintarvikealan toimijan, joka valmistaa, valmistuttaa tai tuo maahan 3 §:n 1 momentin 15 kohdassa tarkoitettua täydentämisasetuksen soveltamisalaan kuuluvaa elintarviketta, on tehtävä siitä ilmoitus Elintarviketurvallisuusvirastolle. Tarkempia säännöksiä ilmoituksen tekemisestä sekä muista täydentämisasetuksen soveltamisen edellyttämistä kansallisista järjestelyistä annetaan maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

9 §

Elintarvikkeesta annettavia tietoja koskevat yleiset vaatimukset

Tarkempia säännöksiä Euroopan yhteisön lainsäädännön edellyttämän imeväisten ja pikkulasten ruokintaa koskevan tiedotusaineiston sisällöstä ja jakelusta annetaan sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella.

10 §

Elintarvikehuoneistoa ja alkutuotantopaikkaa koskevat yleiset vaatimukset

Elintarvikehuoneisto ja alkutuotantopaikka on suunniteltava, sijoitettava, rakennettava ja varustettava, kunnossapidettava, hoidettava sekä toiminta siellä järjestettävä siten, ettei elintarvikehuoneistossa tai alkutuotantopaikassa tuotettavien, valmistettavien, säilytettävien taikka käsiteltävien elintarvikkeiden turvallisuus vaarannu ja että elintarvikkeet, elintarvikehuoneistot ja alkutuotantopaikat myös muutoin täyttävät tämän lain mukaiset vaatimukset. Elintarvikehuoneistoa ja alkutuotantopaikkaa ei saa käyttää asumiseen tai muuhun tarkoitukseen niin, että siitä saattaa aiheutua terveysvaaraa. Elintarvikehuoneistossa ja alkutuotantopaikassa on oltava sen toimintaan nähden riittävät työtilat. Elintarvikehuoneiston ja alkutuotantopaikan rakenteellisista ja toiminnallisista vaatimuksista sekä siellä käytettävän veden laadusta säädetään myös yleisen elintarvikehygieniasetuksen 4 artiklassa sekä eläimistä saatavien elintarvikkeiden hygieniasetuksen 3 artiklassa.

Tarkempia säännöksiä alkutuotantopaikkojen ja elintarvikehuoneistojen rakenteellisista ja toiminnallisista vaatimuksista, alkutuotantopaikassa käytettävän ja elintarvikehuoneistossa elintarvikkeiden valmistukseen ja käsittelyyn käytettävän veden laatuvaatimuksista ja niissä elintarvikkeita käsittelevälle henkilöstölle asetettavista hygieenisistä vaatimuksista annetaan maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

Tarkempia säännöksiä elintarvikkeiden myynnistä tai luovutuksesta ulkotiloissa ja suurissa yleisötilaisuuksissa annetaan maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

14 §

Hakemusmenettely elintarvikehuoneiston hyväksymiseksi

Elintarvikealan toimijan on haettava elintarvikehuoneiston hyväksymistä 15 §:ssä tarkoitulta viranomaiselta ennen toiminnan aloittamis-

ta tai toiminnan olennaista muuttamista. Hake-
muksen yhteydessä valvontaviranomaiselle on
esitettävä kirjallinen omavalvontasuunnitelma.

Hyväksymiseen liittyvistä menettelyistä sää-
detään myös valvonta-asetuksen 31 artiklassa,
yleisen elintarvikehygieniasetuksen 6 artiklas-
sa, eläimistä saatavien elintarvikkeiden hygie-
niasetuksen 4 artiklassa ja eläimistä saatavien
elintarvikkeiden valvonta-asetuksen 3 artiklas-
sa.

Tarkempia säännöksiä hyväksymishakemuk-
sen sisällöstä annetaan maa- ja metsätalousmi-
nisteriön asetuksella.

14 a §

Elintarvikehuoneiston toiminnasta ilmoittami- nen

Hyväksytyin elintarvikehuoneiston toiminnan
keskeyttämisestä, toiminnan lopettamisesta sekä
toimijan vaihtumisesta on ilmoitettava hyväksy-
mispäätöksen tehneelle valvontaviranomaiselle
viimeistään 14 vuorokautta ennen aiottua toi-
menpidettä.

Toimijan on ilmoitettava elintarvikkeen
myynnistä ja muusta käsittelystä liikkuvassa,
13 §:n mukaan hyväksytyssä tai ilmoitetussa
elintarvikehuoneistossa niiden kuntien valvonta-
viranomaisille, joiden alueella toimintaa harjoit-
etaan hyvissä ajoin niin, että tieto on viranomai-
sella viimeistään neljä arkipäivää ennen toimin-
nan aloittamista. Liikkuvasta elintarvikehuo-
neistosta, jossa käsitellään eläimistä saatavia
elintarvikkeita ennen vähittäismyyntiä, on kui-
tenkin ilmoitettava niiden kuntien valvontavi-
ranomaisille, joiden alueella toimintaa harjoite-
taan niin, että tieto on viranomaisella viimeis-
tään 14 vuorokautta ennen toiminnan aloittamis-
ta.

Tarkempia säännöksiä ilmoitusten sisällöstä
ja antamisesta annetaan maa- ja metsätalousmi-
nisteriön asetuksella.

15 §

Elintarvikehuoneiston hyväksyvä viranomainen ja hyväksymispäätös

Elintarviketurvallisuusvirasto hyväksyy teu-
rastamot ja niiden yhteydessä olevat liha- ja
kala-alan elintarvikehuoneistot. Sosiaali- ja ter-
veydenhuollon tuotevalvontakeskus hyväksyy
alkoholilain (1143/1994) 5 ja 35 §:ssä tarkoite-
tut valmistus- ja varastopaikat. Läninhallitus
hyväksyy poroteurastamot sekä alkoholilain
13 §:ssä ja 14 §:n 2 momentissa tarkoitetut alko-
holijuomamyymälät. Elintarvikehuoneiston, jos-
sa harjoitettavan toiminnan tarkoitus on pelkäs-
tään elintarvikkeiden kuljetus tai säilyttäminen
kuljetusajoneuvossa tai kontissa, hyväksyy sen
kunnan valvontaviranomainen, jonka alueella
ajoneuvo tai kontti otetaan ensimmäisen kerran
käyttöön, paitsi, jos kyse on toisessa kunnassa
hyväksytyin elintarvikehuoneiston tämän lain
13 §:n 1 momentissa tarkoitetusta toiminnan
olennaisesta muuttamisesta. Elintarvikehuoneis-
ton sijaintikunnan elintarvikevalvontaviran-
omainen hyväksyy muut elintarvikehuoneistot.
Elintarvikehuoneiston, jota käytetään ainoas-
taan elintarvikkeiden myyntiin, välittämiseen tai
muuhun käsittelyyn ilman, että elintarvikkeet
ovat kyseisessä huoneistossa, voi hyväksyä toi-
mijan kotikunnan valvontaviranomainen, jos si-
jaintikunta on epäselvä tai siihen on muu erityi-
nen syy.

27 §

Elintarvikehygieeninen osaaminen

Elintarvikehygieenistä osaamista koskevista
yleisistä vaatimuksista säädetään yleisen elin-
tarvikehygieniasetuksen liitteen I osan A
kohdan 4 alakohdassa e ja kohdan 5 alakohdassa
d sekä liitteen II luvun 12 kohdassa 1.

Elintarvikealan toimijan on kustannuksellaan
huolehdittava siitä, että tämän lain nojalla hy-
väksyttävässä elintarvikehuoneistossa työsken-
televillä, pakkaamattomia helposti pilaantuvia
elintarvikkeita käsittelevillä henkilöillä on elin-
tarvikehygieenistä osaamista osoittava Elintar-

viketurvallisuusviraston hyväksymän mallin mukainen todistus (*osaamistodistus*), jos hän on työskennellyt pakkaamattomien helposti pilaantuvien elintarvikkeiden käsittelyä edellyttävissä tehtävissä yhdessä tai useammassa elintarvikehuoneistossa yhteensä vähintään kolme kuukautta.

Osaamistodistusta ei kuitenkaan tarvitse olla henkilöllä, joka työskentelee elintarvikehuoneistossa pelkästään:

- 1) kassatehtävissä;
- 2) valmiiden annosten tarjoilijana;
- 3) vankeuslain (767/2005) 8 luvun 2 §:n velvoittamana vankina;
- 4) asevelvollisuuslain (1438/2007) mukaisessa varusmiespalvelussa tai aseettomassa palveluksessa, naisten vapaaehtoisesta asepalveluksesta annetun lain (194/1995) mukaisessa asepalvelussa taikka siviilipalveluslain (1446/2007) mukaisessa siviilipalveluksessa;
- 5) sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista annetun lain (812/2000) tarkoittamana asiakkaana, kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain (519/1977) mukaisessa työtoiminnassa taikka vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista annetun lain (380/1987) tarkoittamassa suojatyössä; tai
- 6) yhdyskuntapalvelusta annetun lain (1055/1996) tarkoittamana tuomittuna.

Elintarvikealan toimijan on osana omavalvontaa pidettävä kirjaa elintarvikehuoneistossa työskentelevien henkilöiden elintarvikehygienisestä osaamisesta ja pyydettyessä esitettävät tiedot valvontaviranomaiselle.

27 a §

Osaamistodistus

Osaamistodistuksen myöntää 28 §:n tarkoittama Elintarviketurvallisuusviraston hyväksymä osaamistestaaja. Osaamistodistus myönnetään henkilölle, joka on suorittanut hyväksyttävästi elintarvikehygienistä osaamista arvioivan testin (*osaamistesti*) tai saanut vastaavat tiedot sisältävän koulutuksen taikka suorittanut tutkinnon, johon vastaavat tiedot sisältyvät. Tarvit-

taessa Elintarviketurvallisuusvirasto voi myöntää osaamistodistuksen samoin perustein.

Elintarviketurvallisuusvirasto antaa tarkempia määräyksiä osaamistestiä vastaavista koulutuksista ja tutkinnoista.

Elintarviketurvallisuusvirasto voi peruuttaa osaamistodistuksen, jos se on myönnetty olennaisesti virheellisin perustein.

28 §

Osaamistestaaja

Osaamistestejä voivat järjestää Elintarviketurvallisuusviraston hyväksymät osaamistestaajat. Osaamistestaajia tulee hyväksyä määrä, joka mahdollistaa osaamistestaajien alueellisesti tasapuolisen saavutettavuuden sekä osaamistestaajien riittävän valvonnan. Osaamistestaajaksi voidaan hyväksyä hakemuksesta henkilö:

1) jolla on tämän lain 35 §:n 2 momentissa edellytetty korkeakoulututkinto;

2) joka on kelpoinen korkeakoulun tai Opetushallituksen toimialaan kuuluvan oppilaitoksen elintarvikehygieniaan liittyvän lehtorin tai opettajan virkaan tai toimeen tutkinnon tai aineenhallinnan osalta; taikka

3) joka on suorittanut osaamistestin ja jolla on antamansa selvityksen perusteella riittävästi kokemusta omavalvonnan vastuuhenkilön tehtävien hoitamisesta elintarvikehuoneistossa sekä kokemusta koulutus- tai koetilaisuuksien järjestämisestä.

Elintarviketurvallisuusvirasto valvoo osaamistestaajien toimintaa ja voi tätä tarkoitusta varten vaatia osaamistestaajalta osaamistodistusten myöntämiseen liittyviä tietoja ja asiakirjoja. Osaamistestaajalla on velvollisuus säilyttää kaikki osaamistodistuksen myöntämiseen liittyvät asiakirjat vähintään kolme vuotta. Elintarviketurvallisuusvirasto voi peruuttaa osaamistestaajan hyväksynnän, jos osaamistestaaja rikkoo olennaisesti toimintaansa koskevia säännöksiä eikä ole korjannut toimintaansa Elintarviketurvallisuusviraston kehotuksesta huolimatta asetetussa määräajassa.

Osaamistestaajiin sovelletaan heidän suorittaessaan tämän pykälän mukaisia tehtäviä, mitä

36 §:n 2 momentissa säädetään ulkopuolisista asiantuntijoista.

28 a §

Osaamistesti

Osaamistesti on laadittava siten, että sen avulla voidaan luotettavasti arvioida siihen osallistuvan elintarvikehygieenistä osaamista. Testin kysymykset laatii Elintarviketurvallisuusvirasto. Elintarviketurvallisuusvirasto antaa tarkempia määräyksiä testin perusteista, laatimisesta ja järjestämisestä sekä testin hyväksyttävän suorittamisen arvioinnista.

Osaamistesti suoritetaan testiin osallistuvan valinnan mukaan joko suomeksi tai ruotsiksi. Osaamistesti voidaan kuitenkin suorittaa muulla kielellä, jos testiin osallistuva ei hallitse riittävästi suomen tai ruotsin kieltä. Elintarviketurvallisuusvirasto antaa määräyksiä siitä, millä muilla kielillä osaamistesti voidaan suorittaa.

Osaamistestaajalla on oikeus periä testistä maksu, joka vastaa enintään testin järjestämistä aiheutuvia todellisia kustannuksia.

5 luku

Laboratoriot

40 a §

Kansallisen vertailulaboratorion ilmoitusvelvollisuus

Kansallisen vertailulaboratorion on ilmoitettava Elintarviketurvallisuusvirastolle ja Kansanterveyslaitokselle epidemiologista seurantaan varten tarvittavat tiedot sekä Elintarviketurvallisuusvirastolle lisäksi valvonnan ohjausta varten tarvittavat tiedot 40 §:n tarkoittamista mikrobikannoista ja näytteistä. Kansanterveyslaitokselle toimitettavat tiedot eivät saa sisältää valvontakohteiden tunnistetietoja.

Tarkempia säännöksiä ilmoituksen sisällöstä ja sen toimittamisesta annetaan valtioneuvoston asetuksella.

42 §

Ensisaapumisvalvonnan järjestäminen

— — — — —
Edellä 1 momentissa tarkoitettu kunnan elintarvikevalvontaviranomaisen nimeämän viranhaltijan ensisaapumistoimintaa koskeva päätös annetaan tiedoksi asianosaisille hallintolain (434/2003) 59 §:ssä tarkoitettuna tavallisena tiedoksiantona.
— — — — —

43 a §

Lihantarkastuspäätös

Lihantarkastuksesta annetaan kirjallinen päätös. Päätöksessä on oltava seuraavat tiedot:

- 1) päätöksen tehnyt viranomainen ja päätöksen tekemisen ajankohta;
- 2) asianosaiset, joihin päätös välittömästi kohdistuu;
- 3) riittävät eläin- tai eräkohtaiset yksilöntiedot;
- 4) päätöksen kohteena olevan lihan määrä;
- 5) hylkäyssyy tai miten asia on muutoin ratkaistu; sekä
- 6) sen henkilön nimi ja yhteystiedot, jolta asianosainen voi pyytää tarvittaessa lisätietoja päätöksestä.

Päätökseen on liitettävä oikaisuvaatimusohje. Päätöstä ei tarvitse allekirjoittaa.

Lihantarkastuspäätös annetaan tiedoksi asianosaisille hallintolain 59 §:ssä tarkoitettuna kirjeenä tai sähköisestä asioinnista viranomaistoinnissa annetun lain (13/2003) 18 §:ssä tarkoitettuna todisteellisena sähköisenä tiedoksiantona. Päätös voidaan asianosaisen suostumuksella antaa tiedoksi sähköpostilla. Päätös katsotaan tällöin annetuksi tiedoksi silloin, kun asianosainen lähettää valvontaviranomaiselle vastaanotokuitituksen.

75 §

Muutoksenhaku lihentarkastuspäätökseen

Lihentarkastusta koskevaan Elintarviketurvallisuuksviraston tai lääninhallituksen päätökseen ei saa hakea valittamalla muutosta. Asianosainen voi tehdä päätöksestä oikaisuvaatimuksen Elintarviketurvallisuuksvirastolle. Oikaisuvaatimus on tehtävä kirjallisesti 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Oikaisuvaatimus on käsiteltävä viipymättä.

78 §

Täytäntöönpano

— — — — —
Osaamistodistuksen peruuttamista koskevaa päätöstä on valituksesta huolimatta noudatettava, jollei Elintarviketurvallisuuksvirasto tai valitusviranomainen toisin määrää.
— — — — —

— — — — —
Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Lain 43 a ja 75 § tulevat kuitenkin voimaan 1 päivänä toukokuuta 2009.

Helsingissä 8 päivänä joulukuuta 2008